

Friluftslivets fellesorganisasjon

Adresse: Nedre Slottsgate 25, 0157 OSLO
Telefon: 23 31 09 80, Telefaks: 23 31 09 89, E-post: post@frifo.no
Nettsteder: FRIFO; www.frifo.no, Friluftslivets År 2005; www.friluftslivet.no
Org. nr.: 971 262 834, Kontonr: 7154.05.51671

**Direktoratet for naturforvaltning
7485 Trondheim**

Dato, 3.12.2004

POLICY OG RETNINGSLINJER FOR NASJONALPARKSENTRENE - HØRINGSUTTALELSE

Vi viser til deres brev av 9.11.2004 angående høring på forslag til ny Policy og retningslinjer for miljøforvaltningens samarbeid med nasjonalparksentrene i Norge.

Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO) representerer de 12 største friluftslivsorganisasjonene i Norge med til sammen over ½ million medlemskap. En av hovedoppgavene for FRIFO er å ivareta allemannsretten og det enkle og naturvennlige friluftslivets vilkår i Norge, herunder naturgrunnet for å drive friluftsliv.

Saken

Grunnlaget for etableringen av nasjonalparksentrene ligger i Stortingsmelding nr 62 (1991-92) "Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge".

På bakgrunn av stortingsmeldingen gikk Miljøverndepartementet (MD) i 1995 inn for etablering av nasjonalparksentre i tilknytning til 13 eksisterende eller framtidige nasjonalparker i løpet av en ti års periode. Direktoratet for naturforvaltning (DN) ble tildelt ansvaret for å iverksette regjeringens politikk på området.

I 1997 ble det opprettet en egen tilskuddspost til dette arbeidet. I samme år ble det opprettet en autorisasjonsordning for nasjonalparksentre og utarbeidet retningslinjer for arbeidet. Disse retningslinjene er nå sju år gamle og flere forhold tilsier at de bør revideres. Dette gjelder blant annet økt satsing på reiselivsvirksomhet og økt verdiskapning i tilknytning til store verneområder.

Ti nasjonalparksentre er nå autorisert og fire til er forventet etablert i løpet av 2005 og 2006.

Innledning

Den generelle samfunnsutvikling fører til et stadig sterkere press på naturen. Mulighetene for å drive friluftsliv svekkes kontinuerlig ved at attraktive naturområder reduseres i størrelse og kvalitet, og gjenværende områder gjøres vanskeligere tilgjengelig. Blant annet har inngrepsfrie naturområder i Norge blitt redusert dramatisk i løpet av de siste 100 årene som følge av ulike typer utbygginger og inngrep. Dessverre fortsetter denne utviklingen, og FRIFO mener derfor det nå er svært viktig at vi tar vare på de naturverdiene som fortsatt finnes, både i og utenfor inngrepsfrie områder, blant annet for å ivareta friluftslivet som er en del av norsk kulturarv og som en del av det helseforebyggende arbeidet i Norge.

FRIFO støtter derfor opprettelsen av nasjonalparksentre for å spre interesse og kunnskap om natur og friluftsliv. Vi mener disse sentrene er et viktig bidrag til at flest mulig får kunnskaper om og interesse for natur og friluftsliv, noe som igjen vil bidra til å sikre en framtidssikret forvaltning av nasjonalparkene spesielt, men også for naturen generelt.

For at sentrene skal få den ønskede effekten er det viktig at sentrene har en kvalitet og et innhold som skaper interesse og entusiasme for natur og friluftsliv. Vi er ikke sikre på at alle sentrene har et slikt nivå i dag.

Policy og retningslinjer

FRIFO støtter i hovedtrekk forslaget fra DN til ny policy og retningslinjer. Vi er spesielt fornøyd med at stimulering til naturopplevelse gjennom et aktivt og miljøvennlig friluftsliv har fått en sentral plass i dokumentet.

Nedenfor vil vi kommentere enkelte momenter som vi mener er spesielt viktig i forhold til friluftslivsinteressene.

Målgruppe

FRIFO er enig i at målgruppen for sentrene bør være den brede allmennheten (flest mulig) uten spesielle forkunnskaper om natur og friluftsliv. Det er viktig at man når nye grupper av mennesker som i utgangspunktet ikke er spesielt interesserte i natur og friluftsliv, men som kanskje kan få det etter et besøk i et nasjonalparksenter.

Mål 1 (informasjon om nasjonalparker og naturvern)

Under Mål 1 mener vi at det er viktig at sentrene skaper forståelse for vern ikke bare av sårbare naturtyper og arter, men også for større inngrepsfrie eller tilnærmet inngrepsfrie naturområder. Større inngrepsfrie natur områder er viktig for naturopplevelsen og friluftslivet. Opprettelse av nasjonalparker skjer også i stor grad i de siste gjenværende større inngrepsfrie naturområdene.

Mål 2 (informere om og aktivisere til miljøvennlig friluftsliv)

Som vi skriver ovenfor er vi fornøyd med at friluftslivet har fått en så sentral plass i dokumentet, og FRIFO støtter derfor de punktene som er satt opp under Mål 2.

Når det gjelder friluftslivsaktiviteter og veiledning i friluftsliv i regi av sentrene, mener vi det bør være et grunnlag for samarbeid med frivillige friluftslivsorganisasjoner. De frivillige friluftslivsorganisasjonene innehar både kompetanse innen friluftsliv og tilbyr aktiviteter som det bør være mulig å samarbeide om. Vi mener derfor at dokumentet bør signalisere tydelig at et slikt samarbeid både er mulig og ønskelig.

I tilknytning til Mål 2 bør det etter FRIFOs mening også være et mål med nasjonalparksentrene å informere om friluftslivsorganisasjonene og de aktivitetene disse står for. Et slikt fast

informasjonsopplegg om de frivillige friluftslivsorganisasjonene vil være en oppgave FRIFO kan se nærmere på.

Mål 3 (formidling for miljøforvaltningen)

Under mål 3 heter det at nasjonalparksentrene skal være informasjonssatellitter for miljøforvaltningen, og at sentret skal stille utstillingsarealer til disposisjon for miljøforvaltningen for temabaserte, temporære utstillinger.

FRIFO har forståelse for dette behovet fra miljøforvaltningens side. Vi mener imidlertid at sentrene også bør være åpne for andre temporære utstillinger, blant annet i regi av frivillige organisasjoner når budskapet er i tråd med retningslinjene ellers. Ett eksempel her kunne være en utstilling/informasjon om Friluftslivet År 2005. Det bør derfor gå klart fram av dokumentet at sentrene skal være åpne for slike utstillinger/informasjon.

Naturveiledning

Under naturveiledning står det blant annet at sentre som har egen naturveileder- eller guidestilling skal kunne påregne en delfinansiering fra miljøforvaltningen. Det vurderes i dokumentet om det eventuelt skal settes krav til en viss form for obligatorisk opplæring knyttet til denne finansieringen fra miljøforvaltningen.

FRIFO er positiv til denne type aktivitet eller veiledning i friluftsliv ved nasjonalparksentrene. Den aktiviteten som disse sentrene ville kunne tilby vil likevel kun være mindre smakebiter og for mange en første introduksjon til friluftslivet. Det er derfor viktig at disse naturveilederne eller guidene har kunnskaper om hvordan folk kan fortsette disse og andre friluftslivsaktiviteter når de kommer hjem, noe som bør være et mål. Dette gjelder blant annet kunnskap om hvilke friluftslivsorganisasjoner som finnes, hva de har å tilby og hvordan en kommer i kontakt med dem. FRIFO mener derfor slik kunnskap bør være en del av den obligatoriske opplæringen hvis det innføres noe slikt.

Kompetansesenterfunksjon

Under dette avsnittet sies det at det er ønskelig at sentrene tar en rolle i lokal reiselivsutvikling i tilknytning til nasjonalparkene.

FRIFO har forståelse for behovet for næringsutvikling i distriktene. Vi er også positive til at verneområder brukes i næringsssammenheng, men da må det skje på en måte som er forenlig med verneformålet.

FRIFO mener det er positivt hvis nasjonalparksentrene får eller tar en rolle i utviklingen av lokalt reiseliv i tilknytning til nasjonalparkene. Dette vil etter vår vurdering bidra til å sikre at utøvelse av næringsvirksomhet i tilknytning til nasjonalparkene skjer innefor de rammene verneforskrifter og forvaltningsplaner setter.

Ut over dette har FRIFO ingen spesielle merknader.

Vennlig hilsen

Friluftslivets fellesorganisasjon

Harald Tronvik
generalsekretær

Hans Erik Lerkelund
fagkonsulent